

Teknik

Har du rätt termostat i din engelska bil?

TEXT OCH FOTO: KALLE BORG

Artikeln har tidigare varit publicerad i BAC Gazette, British Automobile Club's tidning.

Många engelska bilar har rykte om sig att överhätta eller koka vid stadskörning och under varma dagar. Man skyller på olika saker och jag hör ofta att till exempel MGA och Jaguar E-type måste utrustas med en elektrisk kylfläkt för att klara kylningen. Men, är det verkligen rätt att skylla på konstruktionen? Hur skulle dessa bilar kunna göra sådan succé då de lanserades om bilarna var benägna att koka redan från början? Vi hade varma somrar redan på den tiden då E-type och MGA var nya.

Att använda rätt termostat i bilen kan vara lösning på problemet. Genom åren har gamla artikelnummer ersatts av nya, och branschen har av misstag låtit en modern typ av termostat felaktigt få ersätta en gammal termostat av helt annan konstruktion.

På bilden ser du tre termostater. Den högra termostaten är den moderna standardtermostaten, vilken säljs av väldigt många reservdelshandlare. Det är en ventil som öppnar och stänger ett flöde. Inget mer.

På vissa bilar är denna termostat rätt, men inte på t ex MG, några Jaguar-modeller eller andra BMC-bilar. Den andra bilden visar ett blottat termostathus och här kan ni se mynningen till en kanal som går ut åt ena sidan. Detta är en bypass-kanal, vilken jag beskriver lite längre fram i texten.

De andra två termostaterna på bilden har en sleeve, en manschett. Denna följer med upp/ner när termostaten rör sig, och stänger då denna sidokanal, bypass-kanal samtidigt som den reglerar huvudflödet. Den mittre drar upp manschetten när termostaten öppnar och den är för BMC-motorer. Den vänstra skjuter ner manschetten när den öppnar, och den är för Jaguar-motorer. (T ex E-type series 1 och 1,5)

Nämigen är det så att när en termostat är stängd så skall en bypass-kanal vara öppen. Är både bypass-kanalen och huvudflödet stängt så stoppas vattenpumpens flöde helt vid stängd termostat och inget vatten alls cirkulerar runt i motorn under uppvärmningsperioden. När en korrekt termostat blir varm och öppnar, så skall bypass-kanalen (sidokanalen) samtidigt stängas, så att flödet riktas om och att 100% av kylvätskeflödet då går via kylaren.

En KORREKT termostat är alltså en shunt, inte en ventil. Har du fel termo-

stat så är bypass-kanalen alltid öppen och det är då bara högst 50% av kylvätskan som går via kylsystemet. Resten tar genvägen via den blottade bypass-kanalen. Detta får konsekvensen att bakre delen av motorn ej kyls tillräckligt. En ojämnt kyld motor kan det bli sprickbildning. Vanligt på Jaguars XJ-modeller och då är det mellan de bakersta cylindrarna det spricker.

Så be din reservdelsleverantör noga kolla upp vilken typ av termostat du skall ha! Det finns fler modeller av termostater än de tre som visas på bilden.

